

Załącznik
do uchwały nr L/560/10
Rady Miejskiej w Wieluniu
z dnia 22 września 2010 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TURÓW

na lata 2010-2016

Plan odnowy miejscowości zawiera :

- I. Rys historyczny**
- II. Zasoby**
 - środowisko naturalne
 - instytucje, organizacje społeczne
 - gospodarka
 - infrastruktura, obiekty
- III. Analiza SWOT**
- IV. Analiza zasobów i uwarunkowań**
- V. Miejscowość Turów w obiektywie**
- VI. Harmonogram rzeczowo finansowy na lata 2010-2016**
- VII. Realizacja i monitoring**

Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości Turów nastąpiło z inicjatywy mieszkańców wsi, jego celem jest opracowanie strategii rozwoju poprzez:

a) analizę zasobów sołectwa

b) rozpoznanie mocnych i słabych stron miejscowości warunkujących szanse i zagrożenia rozwoju

c) opracowanie priorytetowych zadań rozwoju sołectwa Turów

Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości jest obecnie niezbędnym czynnikiem dla stworzenia możliwości ubiegania się o fundusze na odnowę i rozwój wsi .

Na terenie gminy Wieluń działa Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Wieluńska”. Priorytetowym celem tego stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i aktywizacji społeczności wiejskiej.

I. RYS HISTORYCZNY

Pierwsza pisana informacja na temat miejscowości Turów pochodzi z 1322 r., kiedy to wymieniony jest sołtys tej miejscowości o imieniu Johann.

Z czasem Turów zakupili wieluńscy mieszczenie (w 1387 r. dziedzic wsi – Jan, syna Zajasza dokonał transakcji sprzedaży). Wieś nie powiększyła jednak obszaru miasta, stanowiła jego dobra ziemskie. W tym okresie z Turowem graniczyły sporej wielkości lasy. Być może nazwa Turów (w średniowieczu zapis Turow) pochodzi od zwierzęcia tura.

Wsie miejskie Wielunia były często wydzierżawiane. Do połowy XVII w. arendarzami (dzierżawcami) Turowa, a także sąsiedniego Kurowa byli mieszczenie, przede wszystkim burmistrzowie i rajcy (radni). Jednym z nich był Andrzej Achterloni, burmistrz miasta Wielunia, a zarazem bogaty kupiec. W późniejszym okresie wieś dzierżawiona była głównie przez szlachtę. Na przykład około 1723 r. władze miasta, w zamian za pożyczkę, zastawiły Turów rodzinie Psarskich. Dzierżawcą był m.in. Jakub Fryderyk Psarski, późniejszy przywódca insurekcji kościuszkowskiej na ziemi wieluńskiej. Następnie wsie Kurów i Turów dzierżawił Volgemutt, a w 1809 r. Stokowski.

Najstarszy zapis o szkole elementarnej w Turowie pochodzi z 1790 r., uczęszczało do niej 31 uczniów.

W 1827 r. Turów był wsią prywatną należącą do Wielunia, miał 64 domy i 329 mieszkańców. Z kolei w 1892 r. Turów wraz ze Zwiechami liczył 87 domów i 591 mieszkańców.

Większe i mniejsze pożary były plagami niszczącymi drewnianą zabudowę wsi. Podczas pożaru w Turowie w 1897 r. spaliły się dziesiątki zabudowań (domy, stodoły, obory). W czasie kolejnego pożaru, który miał miejsce w 1922 r., spaliła się znów część zabudowy wsi. Kilka lat wcześniej powołano w Turowie Ochotniczą Straż Ogniową. W latach trzydziestych XX w., oprócz aktywnej straży, działał w Turowie Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici”, a także Kółko Rolnicze.

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Od XIV w. Turów należy do parafii Chotów. Na początku XX wieku przy rozwidleniu dróg wzniesiono kaplicę pw. Św. Barbary, która do dnia dzisiejszego służy wiernym.

ZASOBY

ŚRODOWISKO NATURALNE

Geograficznie Turów znajduje się na pograniczu Niziny Południowo-Wielkopolskiej i Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Środowisko przyrodnicze nie jest skażone, ponieważ w okolicy brak przemysłu ciężkiego.

INSTYTUCJE, ORGANIZACJE SPOŁECZNE

Institucje :

1. Kościółek pod wezwaniem Św. Barbary
2. Filia Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Wieluniu
3. Budynek Domu Ludowego
4. Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Kurowie oddział w Turowie
5. Dom Samotnej Matki

Organizacje:

1. Ochotnicza Straż Pożarna – która posiada w swoich szeregach jako jedna z nielicznych drużynę młodzieżową żeńską. Drużyny młodzieżowe od paru lat zajmują czołowe lokaty na organizowanych zawodach strażackich. W roku bieżącym dokonaliśmy poświęcenia lekkiego wozu strażackiego któremu nadaliśmy imię Florek. Jest to nasz drugi samochód na stanie jednostki przez co staliśmy się jednostką bardziej mobilną.
2. Koło Gospodyń Wiejskich – kultywujące tradycje wsi oraz aktywnie wspierając rozwój miejscowości w ramach posiadanych środków i możliwości. Członkinie koła dbają o estetykę zarówno Domu

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Ludowego jak i miejscowości. Prowadzą wypożyczalnie naczyń oraz magiel.

3. Klub Seniora – to najmłodsza nasza organizacja skupiająca ludzi pragnących aktywnie żyć w jesieni swojego życia. Każdego roku członkowie klubu wspólnie spędzają czas na dyskusjach i zabawach. Organizowane są wyjazdy na przedstawienia oraz na pikniki.

Dzieci i młodzież uczęszczają do szkoły podstawowej w Kurowie i w Wieluniu gdzie kontynuują naukę w gimnazjum. Większość młodzieży kontynuuje naukę wieluńskich szkołach średnich.

GOSPODARKA

Sołectwo Turów skupia wyłącznie tereny rolnicze. Znajdują się tu głównie gospodarstwa rolne o małej i średniej wielkości. Istnieje też kilka podmiotów gospodarczych, których właścicielami są osoby fizyczne.

Ziemie klasy średniej wpływają na różnorodność upraw. Mieszkańcy dbają o środowisko.

INFRASTRUKTURA, OBIEKTY

1. Wodociąg i kanalizacja

Miejscowość Turów jest zwodociągowana i skanalizowana. W latach 2009 – 2010 w Turowie została wykonana nowa sieć wodociągowa do której zostały przyłączone wszystkie gospodarstwa domowe. Turów posiada zbiorową kanalizację sanitarną, a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków która znajduje się w Wieluniu. Do chwili obecnej nie wszyscy mieszkańcy wykonali przyłącza do sieci kanalizacyjnej.

2. Telefonizacja

Na terenie Turowa położone są dwie sieci telefonii stacjonarnej tj.; Telekomunikacji Polskiej S.A. Telekomunikacji Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej. Nie występują problemy dotyczące zasięgu telefonii komórkowej wszystkich sieci występujących na terenie kraju.

3. Oświetlenie

Oświetlenie uliczne skoncentrowane jest wzdłuż drogi powiatowej i drogi gminnej. W roku bieżącym część opraw oświetleniowych została wymieniona w celu obniżenia kosztów eksploatacji i poprawy jakości oświetlenia. Niezbędna jest dalsza sukcesywna wymiana instalacji oświetleniowej.

4. Drogi i chodniki

Przez wieś przebiega droga powiatowa nr 4507E oraz drogi gminne. W przypadku drogi powiatowej w chwili obecnej jest ona zmodernizowana w ramach projektu „Wzmocnienie roli Szlaku Bursztynowego i innych szlaków tematycznych w zintegrowanym produkcie turystycznym województwa łódzkiego”. Zostaną odnowione chodniki oraz położona zostanie nowa nawierzchnia asfaltowa. Główna droga gminna wymaga dokończenia budowy w postaci położenia warstwy ścieralnej. Pozostałe drogi gminne w Turowie są większości o nawierzchni szutrowo – żwirowej, wymagającej częstych napraw w postaci uzupełniania ubytków.

5. Obiekty:

- Kościół pod wezwaniem św. Barbary – obiekt zabytkowy z XX wieku. , wymaga remontu elewacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz pokrycia dachu .
- Budynek Domu Ludowego wybudowany w latach 50-tych XX w. Mieszczą się w nim m.in. Filia Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Wieluniu, Ochotnicza Straż Pożarna, Klub Młodzieżowy oraz pracownia komputerowa, - wymaga gruntownego remontu.
- Budynek nie istniejącej Szkoły Podstawowej w Turowie gdzie mieści się obecnie oddział przedszkolny oraz bez umowy Dom Samotnej Matki.

III. Analiza SWOT

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none">• położenie przy drodze powiatowej Szlaku Bursztynowego• lokalizacja oddziału przedszkolnego• dobry stan środowiska naturalnego, czyste powietrze,• bardzo bliskie sąsiedztwo względem Wielunia• sąsiedztwo przyszłej drugiej obwodnicy Wielunia• infrastruktura: pełne zwodociągowanie, kanalizacja sanitarna, telefony stacjonarne, zasięg telefonii komórkowej, droga powiatowa, drogi gminne, oświetlenie uliczne, obiekty komunalne,• OSP dysponująca strażnicą,• lokalizacja przedszkola,• aktywna Rada Solecka, OSP i KGW,• tereny przeznaczone pod zabudowę jednorodzinną,• teren pod boisko do z wyłączeniem biska piłkarskiego.	<ul style="list-style-type: none">• duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,• bezrobocie,• zły stan chodnika i parkingu przy budynku Domu Ludowego,• awaryjnie funkcjonujące oświetlenie uliczne,• brak wystarczających środków finansowych w budżecie gminy na rozwój miejscowości,• mała liczba podmiotów gospodarczych,• brak urządzonego boiska sportowego,• brak świetlicy, klubu dla młodzieży – staje się powodem poszukiwania przez miejscową młodzież kontaktów poza miejscowością,• niedostateczny stan dróg dojazdowych,• konieczny kapitalny remont Domu Ludowego,• brak planu przestrzennego zagospodarowania dla sołectwa.

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none">• możliwość pozyskania środków zewnętrznych na rozwój wsi,• sprzyjająca polityka regionalna adresowana do rozwoju obszarów wiejskich,• rozwój rolnictwa i sektora usług,• wzrost zainteresowania ludności wypoczynkiem agroturystycznym i co za tym idzie rozwój agroturystyki na tym terenie,• moda na „mieszkanie za miastem”,• przyciągnięcie inwestorów poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych,• możliwość szerokiej promocji walorów historycznych i przyrodniczych wsi, m.in. przez Internet.	<ul style="list-style-type: none">• niewystarczające rozwiązania systemowe umożliwiające władzom lokalnym realizację kosztownych inwestycji infrastrukturalnych,• ubożenia mieszkańców,• odpływ młodzieży• nadmierny wzrost obciążeń podatkowych,• niewystarczający wzrost gospodarczy kraju,• stała emigracja zarobkowa mieszkańców.

IV. ANALIZA ZASOBÓW I UWARUNKOWAŃ

A . Co wieś wyróżnia?

Analiza – co jest ?

- OSP zorganizowana i aktywna w życiu społecznym,
- KGW kultywujące tradycje,
- Klub Seniora zrzeszający ludzi pragnących żyć aktywnie
- graniczenie z miastem Wieluń.
- kościółek pod wezwaniem św. Barbary,
- dobry stan środowiska naturalnego,
- brak przemysłu uciążliwego dla środowiska,
- infrastruktura: pełne zwodociągowanie, kanalizacja sanitarna, telefony stacjonarne, zasięg telefonii komórkowej, droga powiatowa, droga gminna asfaltowa, drogi gminne polne oświetlenie uliczne, obiekty komunalne,

Diagnoza – jak jest?

- droga powiatowa jest w przebudowie,
- droga gminna asfaltowa wymaga modernizacji,
- drogi gminne dojazdowe do zabudowań wymagają budowy,
- urządzenia melioracyjne, zwłaszcza rowy wymagają udroźnienia,
- oświetlenie uliczne jest niewystarczające i wymaga modernizacji ,
- brak centrum sportowego wsi – konieczna budowa boiska wielofunkcyjnego,
- budynek Domu Ludowego wymaga termomodernizacji i remontu pomieszczeń w celu efektywniejszego zagospodarowania i wielofunkcyjnego wykorzystania dla celów społeczności Turowa,

Prognoza – jak ma być?

- stworzenie tzw. przestrzeni publicznej, tj. modernizacja Domu Ludowego i oddziału przedszkolnego, budowa boiska wielofunkcyjnego oraz budowa parkingów przy Domu Ludowym i kapliczce,

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

- zmodernizowane drogi gminnej,
- wybudowane drogi gminne,
- zmodernizowanie oświetlenia ulicznego,
- renowacja kościółka.

B. Jakie wieś pełni funkcje ?

Analiza - co jest ?

- funkcja rolnicza,
- funkcja mieszkaniowa,
- funkcja oświatowo-kulturalna,
- funkcja usługowo – handlowa.

Diagnoza – jak jest?

Wieś Turów posiada gospodarstwa rolne o małej i średniej powierzchni. Pełni ona coraz częściej funkcje mieszkaniową dla ludzi przeprowadzających się z miasta do wsi. Na terenie sołectwa działa kilka podmiotów gospodarczych w zakresie handlu, produkcji jak i świadczenia usług. Słabo wyposażona baza lokalowa .

Prognoza- jak ma być?

Obecne funkcje utrzymane i intensywnie rozwijane. Stworzenie warunków rozwojowy i szerszego dostępu do kultury dla dzieci i młodzieży oraz pozostałych mieszkańców Turowa.

C. Kim są mieszkańcy?

Analiza – co jest ?

Według stanu na dzień 1.09.2010.r. Turów liczy 644 mieszkańców .

Diagnoza – jak jest?

Większość mieszkańców Turowa pracuje na własnych gospodarstwach rolnych, bądź pracuje w pobliskim Wieluniu . Część młodych osób wyemigrowała za granicę kraju w celu podjęcia pracy.

Prognoza – jak ma być ?

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Utrzymać obecną sytuację, z tendencją wzrostową liczby mieszkańców, jednocześnie nie dopuszczając do nadmiernego odpływu ludzi, zwłaszcza młodych poprzez stworzenie możliwości spędzania wolnego czasu, rozwijania hobby, zainteresowań oraz rozwój budownictwa.

D. Co daje utrzymanie?

Analiza – co jest?

Głównym źródłem dochodu jest praca we własnym gospodarstwie rolnym. Mieszkańcy utrzymują się również z pracy zarobkowej głównie w Wieluniu a także za granicą. Niewielka grupa mieszkańców wsi ma zarejestrowaną działalność gospodarczą. Ponadto źródłami dochodu są świadczenia socjalne, emerytury i renty.

Diagnoza – jak jest?

- niekorzystna struktura agrarna gospodarstw rolnych,
- niewielu rolników ma możliwość podjęcia dodatkowej pracy w związku z sytuacją gospodarczą w kraju,

Prognoza- jak ma być?

- większa dochodowość w rolnictwie,
- możliwość znalezienia pracy poza rolnictwem lub założenie własnej działalności gospodarczej.

E. Jak wieś jest zorganizowana?

Analiza – co jest ?

- Rada Sołecka,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Koło Gospodyń Wiejskich,
- Klub Seniora.

Diagnoza – jak jest?

Wystarczająca ilość form organizacji mieszkańców.

Prognoza – jak ma być ?

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Zaktywizowanie działalności organizacji występujących na terenie wsi.
Zmodernizowanie Domu Ludowego i na jego bazie rozwijanie zainteresowań mieszkańców Turowa .

F. Co wieś proponuje dzieciom i młodzieży?

Analiza – co jest?

- Ochotnicza Straż Pożarna – sekcje młodzieżowe chłopców i dziewcząt,
- Dom Ludowy – pomieszczenie Klubu i siłownia

Diagnoza – jak jest ?

- brak boiska sportowego,
- niekompletne wyposażenie Klubu i siłowni.

Diagnoza – jak ma być ?

- infrastruktura sportowa i kulturalna umożliwiająca organizację czasu wolnego dzieci młodzieży poprzez remont i doposażenie Klubu i siłowni oraz budowę boiska wielofunkcyjnego.

G. W jaki sposób rozwiązuje się problemy ?

Analiza – co jest ?

- Zebranie wiejskie,
- Rada Sołecka,
- Sołtys,
- Rada Miejska,
- Burmistrz,
- Ochotnicza Straż Pożarna.

Diagnoza – jak jest?

W przypadku występowania problemów są one rozwiązywane na bieżąco we własnym środowisku.

Prognoza – jak powinno być?

Należy dążyć do aktywniejszego udziału społeczności Turowa w życiu społecznym wsi.

H. Jakie obyczaje wieś pielęgnuje i rozwija ?

Analiza – co jest ?

Obecnie część mieszkańców Turowa z wielką pieczołowitością i zamięłowaniem kultywuje tradycje związane z życiem wsi.

Diagnoza – jak jest ?

Powoli zanikają niektóre tradycje i obyczaje związane z życiem wsi. Sposób obchodzenia świąt kościelnych, obrzędów weselnych i innych uroczystości staje się coraz bardziej ubogi.

Prognoza – jak ma być ?

Należy kultywować tradycje i obyczaje ludowe poprzez integracje między organizacjami występującymi na terenie wsi oraz gminy.

I. Jaki wieś ma wygląd ?

Analiza – co jest ?

- tereny atrakcyjne położony względem Wielunia,
- Turów położony jest wzdłuż drogi powiatowej i drogi gminnej.

Diagnoza – jak jest ?

Miejscowość zadbane. Brak jest dróg asfaltowych dojazdowych. Drogi polne wymagają wyrównania i utwardzenia. Konieczna jest konserwacja rowów. Dom Ludowy i teren wokół niego wymaga pilnej modernizacji. To samo dotyczy obiektu przedszkolnego.

Prognoza- jak ma być ?

Budowa dróg dojazdowych oraz modernizacja dróg polnych. Termomodernizacja Domu Ludowego i jego modernizacja oraz oddziału przedszkolnego. Odbudowa urządzeń melioracyjnych.

J. Jakie są mieszkania i obejścia?

Analiza – jak jest?

Budynki w prawie 100 procentach murowane, obejścia na ogół zadbane.

Diagnoza – jak jest ?

Występują budynki z eternitem na dachach. Domy i obejścia zadbane w znacznej części.

Prognoza jak ma być?

Domy i obejścia zadbane, odnowione ogrodzenia, zadbane ogródki przydomowe, wymienione eternitowe poszycia dachowe.

K. Jaki jest stan otoczenia i środowiska?

Analiza – co jest ?

Geograficznie Turów przynależy do mezoregionu Wysoczyzny Wieruszowskiej zaliczanej do podprovincji nizin środkowopolskich i makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej.

Diagnoza – jak jest?

Środowisko przyrodnicze nie jest skażone, ponieważ w okolicy brak przemysłu. Teren sołectwa jest zmeliorowany - występuje system rowów melioracyjnych i sieć drenacyjna. Na tak zwanej pastwie występują zagajniki drzew i krzewów.

Prognoza – jak ma być?

Stan środowiska naturalnego zachowany, system rowów melioracyjnych udroźniony, nawierzchnia na drogach gminnych zmodernizowana, zmodernizowane chodniki i wykonanie nowych .

L. Jakie jest rolnictwo?

Analiza – co jest?

W Turowie rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki.

Diagnoza – jak jest?

Cztery gospodarstwa rolne są o powierzchni powyżej 10 ha. Większość gospodarstw rolnych mieści się w przedziale od 5 do 10 ha. Występują również nieliczne gospodarstwa poniżej 5 ha. W nielicznych gospodarstwach prowadzona jest produkcja zarówno roślinna jak i zwierzęca. Uprawia się głównie zboże i

ziemniaki. Tylko w trzech gospodarstwach prowadzona jest towarowa produkcja mleka.

Prognoza – jak ma być?

Gospodarstwa powinny powiększać swój areał i poprawiać stan parku maszynowego.

M. Jakie są powiązania komunikacyjne?

Analiza – co jest?

- droga powiatowa 4507E,
- droga gminna,
- drogi dojazdowe do siedlisk, które są drogami gruntowymi,
- drogi dojazdowe do pól, które są drogami gruntowymi.

Diagnoza- jak jest?

Przez wieś przebiega droga powiatowa, która w chwili obecnej jest modernizowana. Droga gminna wymaga modernizacji, natomiast drogi dojazdowe do siedlisk wymagają budowy.

Prognoza- jak ma być?

Zmodernizowana droga powiatowa i wyasfaltowanie pozostałych drogi gminnej i dojazdowych do siedlisk.

V. Miejscowość Turów w obiektywie

Fot. 1 Zbiornik przeciwpożarowy

Fot. 2 Dom Ludowy w Turowie

Fot. 3 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Turowie

Fot. 4 Budynek Domu Samotnej Matki w Turowie

Fot. 5 Budynek przedszkola w Turowie

Fot. 6 Plac zabaw

Fot.7 Kapliczka pw. Świętej Barbary w Turowie

Fot.8 Kapliczka pw. Świętej Barbary w Turowie

Fot. 9 Droga powiatowa w Turowie

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

VI. Harmonogram rzeczowo-finansowy na lata 2010-2016

Zadanie	Szacowany koszt (zł)	Planowany termin realizacji	Oczekiwane rezultaty	Źródła finansowania
Opracowanie i uchwalenie planu przestrzennego zagospodarowania dla sołectwa Turów.	100000,00	2010-2011	Wskazanie możliwości rozbudowy a zarazem rozwoju Turowa	Budżet gminy
Remont i modernizacja budynku Domu Ludowego w Turowie.	500000,00	2011-2012	Poprawa estetyki oraz rozwój kultury wśród mieszkańców miejscowości Turowa.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy
Zagospodarowanie terenu wokół Domu Ludowego wraz z budową parkingu.	100000,00	2011	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i estetyki wsi.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy
Modernizacja nawierzchni asfaltowej na drodze gminnej.	400000,00	2013	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i estetyki wsi.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy
Budowa asfaltowych dróg gminnych.	400000,00	2011-2015	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i estetyki wsi.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy

Plan Odnowy Miejscowości - Turów

Budowa biska wielofunkcyjnego.	400000,00	2013-2014	Rozwój kultury wśród mieszkańców oraz popularyzacja sportu.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy
Odnowa kaplicy wraz z budową parkingu	200000,00	2014 – 2015	Poprawa warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz estetyczny wygląd.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy
Termomodernizacja i modernizacja oddziału przedszkolnego	300000,00	2011 - 2016	Poprawa warunków estetycznych i dydaktycznych	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Budżet Gminy

VII. Realizacja i Monitoring

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Turów będzie się odbywać we współpracy Rady Sołeckiej z Burmistrzem Wielunia. Plan może podlegać modyfikacjom, nowe zadania mogą być dodawane, inne zaś usuwane. Na realizację zadań decydujący wpływ będzie miało pozyskiwanie środków ze źródeł pozabudżetowych .